

بنام خدا
دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
دانشکده پیراپزشکی
طرح درس

عنوان درس : اصول پرستاری و روش کار در اتاق عمل تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی) زمان ارائه درس: (روز، ساعت و نیمسال تحصیلی): شنبه و دوشنبه دروس پیش نیاز: ندارد	مخاطبان: دانشجویان ترم اول کارشناسی پیوسته رشته هوشبری ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: شنبه ها ۱۲ تا ۱۶ ساعت ۱۶ تا ۱۸ مدرس: فوزیه خدادادی
--	--

شرح درس:

در این درس دانشجو ضمن فراگیری مفاهیم کلی در ارتباط با بیمار و اصول مراقبتی، با ساختار و اصول اولیه کار در بخش اتاق عمل، ریکاوری و جراحی آشنا شده و چگونگی بستری بیمار در بخش، آماده سازی و انتقال بیمار به اتاق عمل و اصول عمومی مراقبت از بیمار در مراحل قبل، حین و پس از عمل جراحی را فرا می گیرد.

هدف کلی درس: آشنائی با مفاهیم اولیه و اصول پرستاری از بیمار در مراحل قبل، حین و بعد از عمل و آشنایی با بخش اتاق عمل و مقررات آن

اهداف کلی جلسات :

- سلامتی و بهبودی، نیازهای اساسی انسان، حقوق بیمار، توجهات روحی و روانی را تعریف کند.
- علائم حیاتی (اندازه گیری درجه حرارت، شمارش نبض و تنفس، طریقه اندازه گیری فشار خون) را در اتاق پراتیک و دوستان خود اندازه گیری نموده و بر روی برگه های مربوطه و پرونده بیمار چارت نماید.
- سونداژ مثانه و معده را بر روی ماکت در اتاق پراتیک انجام داده و نکات ضروری به هنگام سونداژ را بیان نماید.
- اصول اولیه دارو درمانی و نحوه محاسبات دارویی و نکات ایمنی در استعمال داروها را شرح دهد.
- روشهای رسانیدن دارو به وسیله تزریق به بیمار (عضلانی، داخل وریدی، زیر جلدی، داخل جلدی) و آماده کردن وسایل مورد نیاز آشنایی با روشهای برقراری راه وریدی و انواع محلولهای تزریقی را توضیح داده و هر کدام را بر روی ماکت مربوطه عملاً انجام دهد.
- تاریخچه اتاق عمل، آشنایی با فضای فیزیکی، وسایل و تجهیزات اتاق عمل، استانداردها و اصول ایمنی و حفاظتی کار، طرز استفاده از وسایل برقی و غیر برقی را توضیح دهد.
- طریقه استفاده از گان، ماسک و دستکش استریل، روش نگهداری و استفاده از وسایل استریل شده را بیان نموده و حداقل یک مورد به روش استریل گان و ماسک و دستکش پیوشد.
- اعضای تیم جراحی و بیهوشی، روابط انسانی و حرفه ای با اعضای تیم، طرز رفتار در بخش و اتاق عمل، فراگیری همکاری در کار دسته جمعی و عمومی را شرح دهد.
- مختصری از انواع و طبقه بندی اعمال جراحی، مراحل بستری و آماده سازی بیمار جهت جراحی، اصول پذیرش بیمار در بخش و اتاق عمل و مراقبت عمومی از بیماران پس از اعمال جراحی را بیان کند.
- انتقال بیمار از روی تخت به برانکارد و برعکس، تغییر وضعیت و حمل بیمار را در اتاق پراتیک با ماکت یا دوستان خود نمایش دهد.
- کلیاتی از اتاق ریکاوری (بهبودی): نحوه پذیرش و ترخیص بیمار، اصول اولیه پرستاری در اتاق ریکاوری را توضیح دهد.
- شرح وظایف کارشناس هوشبری را بیان کند.
- اصول حفاظت فردی و پیشگیری از خطرات شغلی را شرح دهد.

اهداف اختصاصی جلسه اول:

- معرفی کلاس و آشنایی با قوانین و مقررات کلاسی

- آشنایی با تعریف سلامتی

- آشنایی با نیاز های اساسی انسان

- آشنایی با حقوق بیمار

- آشنایی با قوانین روحی و روانی بیمار

اهداف اختصاصی جلسه دوم:

- آشنایی با تعریف سلامتی

- آشنایی با نیاز های اساسی انسان

- آشنایی با حقوق بیمار

- آشنایی با قوانین روحی و روانی بیمار

اهداف اختصاصی جلسه سوم:

- آشنایی با علایم حیاتی

- آشنایی با انواع دماسنج ها

- آشنایی با نحوه کنترل درجه حرارت

- آشنایی با شمارش نبض

- محل های کنترل نبض و تعداد طبیعی آن در سنین مختلف

- آشنایی با اهداف کنترل نبض

- آشنایی با نحوه شمارش نبض و شناخت نبض طبیعی

- آشنایی با اختلالات نبض

- آشنایی با نحوه شمارش تنفس و تعداد طبیعی آن در سنین مختلف

- آشنایی با الگوهای مختلف تنفس

-آشنایی با نحوه اندازه گیری فشارخون

-آشنایی با عوامل تعیین فشار خون

-آشنایی با نکات اصولی در ارتباط با اندازه گیری یک فشار خون دقیق

اهداف اختصاصی جلسه چهارم:

-آشنایی با علایم حیاتی

-آشنایی با انواع دماسنج ها

-آشنایی با نحوه کنترل درجه حرارت

-آشنایی با شمارش نبض

-محل های کنترل نبض و تعداد طبیعی آن در سنین مختلف

-آشنایی با اهداف کنترل نبض

-آشنایی با نحوه شمارش نبض و شناخت نبض طبیعی

-آشنایی با اختلالات نبض

-آشنایی با نحوه شمارش تنفس و تعداد طبیعی آن در سنین مختلف

-آشنایی با الگوهای مختلف تنفس

-آشنایی با نحوه اندازه گیری فشار

-آشنایی با عوامل تعیین فشار خون

-آشنایی با نکات اصولی در ارتباط با اندازه گیری یک فشار خون دقیق

اهداف اختصاصی جلسه پنجم:

-آشنایی با طرز قرار دادن سوند داخل ممانه و رعایت کنترل عفونت

-آشنایی با طرز قرار دادن سوند داخل معده

-آشنایی با جهت قرارگیری سوند داخل معده و طریقه لاواژ و گاواژ

-آشنایی با طریقه ساکشن حلق بینی و حلق دهانی

اهداف اختصاصی جلسه ششم:

- آشنایی با طرز قرار دادن سوند داخل مثانه و رعایت کنترل عفونت
- آشنایی با طرز قرار دادن سوند داخل معده
- آشنایی با جهت قرارگیری سوند داخل معده و طریقه لاواژ و گواژ
- آشنایی با طریقه ساکشن حلق بینی و حلق دهانی

اهداف اختصاصی جلسه هفتم:

- آشنایی با روش های تجویز دارو و اصول اولیه دارو درمانی
- آشنایی اصول کلی تجویز داروها بصورت تزریقی
- آشنایی و راهنمای استفاده از سرنگ و کشیدن دارو
- آشنایی با نحوه محاسبات دارویی
- آشنایی با رعایت نکات ایمنی در تزریقات
- آشنایی با اختصارات دارویی
- آشنایی با نحوه کشیدن دارو از آمپول و ویال

اهداف اختصاصی جلسه هشتم:

- آشنایی با نحوه انجام تزریق داخل جلدی
- آشنایی با نحوه انجام تزریق زیر جلدی
- آشنایی با مناطق مورد استفاده برای تزریق زیر جلد
- آشنایی با روش تزریق داخل عضلانی
- آشنایی با مناطق قابل تزریق در روش داخل عضلانی
- آشنایی با برقراری راه وریدی
- آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت مستقیم
- آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت بلوس

-آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت محلول در سرم

-آشنایی با طریقه محاسبه تعداد قطرات سرم

-آشنایی با آماده سازی و تعویض سرم

-آشنایی با انفوزیون فرآورده های خونی

اهداف اختصاصی جلسه نهم:

-آشنایی با نحوه انجام تزریق داخل جلدی

-آشنایی با نحوه انجام تزریق زیر جلدی

-آشنایی با مناطق مورد استفاده برای تزریق زیر جلد

-آشنایی با روش تزریق داخل عضلانی

-آشنایی با مناطق قابل تزریق در روش داخل عضلانی

-آشنایی با برقراری راه وریدی

-آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت مستقیم

-آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت بلوس

-آشنایی با نحوه تزریق داخل وریدی به صورت محلول در سرم

-آشنایی با طریقه محاسبه تعداد قطرات سرم

-آشنایی با آماده سازی و تعویض سرم

-آشنایی با انفوزیون فرآورده های خونی

اهداف اختصاصی جلسه دهم:

-آشنایی با تاریخچه اتاق عمل

-آشنایی با فضای فیزیکی اتاق عمل

-آشنایی با وسایل و تجهیزات اتاق عمل

-آشنایی با نکات ایمنی به هنگام کار با وسایل برقی

-آشنایی با طرز استفاده از گان

- آشنایی با طرز استفاده از ماسک
- آشنایی با طرز استفاده از دستکش
- آشنایی نگهداری از وسایل استریل
- آشنایی با پیشگیری از انتشار عفونت اتاق عمل
- آشنایی با نظافت اتاق عمل
- آشنایی با طرز رفتار در اتاق عمل
- آشنایی با روابط انسانی و حرفه ای و با اعضا تیم جراحی و بیهوشی
- آشنایی با طبقه بندی اعمال جراحی

اهداف اختصاصی جلسه یازدهم:

- آشنایی با تاریخچه اتاق عمل
- آشنایی با فضای فیزیکی اتاق عمل
- آشنایی با وسایل و تجهیزات اتاق عمل
- آشنایی با نکات ایمنی به هنگام کار با وسایل برقی
- آشنایی با طرز استفاده از گان
- آشنایی با طرز استفاده از ماسک
- آشنایی با طرز استفاده از دستکش
- آشنایی نگهداری از وسایل استریل
- آشنایی با پیشگیری از انتشار عفونت اتاق عمل
- آشنایی با نظافت اتاق عمل
- آشنایی با طرز رفتار در اتاق عمل
- آشنایی با روابط انسانی و حرفه ای و با اعضا تیم جراحی و بیهوشی
- آشنایی با طبقه بندی اعمال جراحی

اهداف اختصاصی جلسه دوازدهم:

- آشنایی با آماده سازی بیمار برای جراحی
- آشنایی با اصول پذیرش بیمار در اتاق عمل
- آشنایی با نحوه انتقال بیمار از روی تخت به برانکارد و برعکس
- آشنایی با اهداف وضعیت دادن بیمار بر روی تخت عمل جراحی
- آشنایی با انواع پوزیشن ها
- آشنایی با رعایت نکات ایمنی به هنگام وضعیت دادن بیمار بر روی تخت عمل جراحی
- آشنایی با شرح وظایف تکنسین بیهوشی
- اصول حفاظت فردی و پیشگیری از خطرات شغلی

اهداف اختصاصی جلسه سیزدهم:

- آشنایی مختصر با اعمال جراحی زنان و مامایی
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی اورولوژی
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی ارتوپدی
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی قفسه سینه
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی چشم
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی گوش /حلق /بینی
- آشنایی مختصر با اعمال جراحی مغز و اعصاب

اهداف اختصاصی جلسه چهاردهم:

- آشنایی با اتاق ریکاوری (اندازه/تجهیزات/عملکرد)

- آشنایی با نحوه پذیرش و ترخیص بیمار در اتاق بهبودی

- نحوه مراقبت از بیمار در ریکاوری

- آشنایی با عوارض پس از جراحی و کنترل آن ها

منابع:

- 1- Operating Room Technique . Berry and Kohn s . Latested
- 2- Brunner and Suddalsh Text book of Medical ñ Surgical Nursing 12th ed, c2010
- 3- Fundamentals of Nursing Kozier , Barbara . & et al . Latested.

- ۴- اکبرزاده رویا. استاجی زهرا. نجاری لادن. اصول پرستاری و روش کار در اتاق عمل. انتشارات اندیشه رفیع.
- ۵- اسملتزر سوزان. مراقبت های پرستاری اتاق عمل. ترجمه آلیس خاچیان. انتشارات ارجمند
- ۶- لطفی مژگان. راهنمای جامع پرستاری اتاق عمل. نشر جامعه نگر
- ۷- ساداتی لیلا. گلچینی احسان. مراقبت های پرستاری قبل و حین و بعد از جراحی. جامعه نگر
- ۸- سیدی آرانی حمیدرضا. مراقبت پس از بیهوشی. انتشارات مرسل

شیوه تدریس: سخنرانی با استفاده از **Power Point** به همراه پرسش و پاسخ و تعامل با فراگیران-نمایش فیلم-آموزش بر روی مولژ در اتاق پراتیک-**Role playing**

ابزار کمک آموزشی: کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، وسایل اتاق پراتیک
شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون پایان ترم تئوری ۶۵٪ نمره
- آزمون پایان ترم عملی ۲۵٪ نمره
- شرکت فعال در کلاس ۱۰٪ نمره

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
		۱۰ درصد	چهار گزینه ای	کوئیز
		۲۰ درصد	عملی	آزمون عملی
		۶۰ درصد	چهار گزینه ای	آزمون پایان ترم
	طی جلسات	۱۰ درصد	فعالیت در کلاس و تحقیق	تکالیف دانشجو

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

- حضور منظم و دقیق در کلاس
- شرکت در فعالیت های کلاسی
- رجوع به منابع معرفی شده
- خاموش کردن تلفن همراه در کلاس
- در صورت عدم تشکیل کلاس به هر علتی، کلاس جبرانی با هماهنگی آموزش تشکیل خواهد شد.

جدول زمانبندی درس اصول پرستاری و کار در اتاق عمل

روز و ساعت جلسه : شنبه ها ساعت ۸ الی ۱۰

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۹۹/۷/۱۹	تعریف سلامتی و بهبودی ، نیازهای اساسی انسان ، حقوق بیمار ، توجهات روحی و روانی	خدادادی
۲	۹۹/۸/۳	اندازه گیری علائم حیاتی (درجه حرارت ، شمارش نبض و تنفس ،	خدادادی
۳	۹۹/۸/۱۰	ادامه علائم حیاتی (طریقه اندازه گیری فشار خون)	خدادادی
۴	۹۹/۸/۱۷	نیازهای تغذیه ای	خدادادی
۵	۹۹/۸/۲۴	نیاز به دفع ادرار	خدادادی
۶	۹۹/۹/۱	اصول اولیه دارو درمانی و نحوه محاسبات دارویی و نکات ایمنی در استعمال داروها	خدادادی
۷	۹۹/۹/۸	انواع روش های تزریق را نام ببرید اصول و نکات لازم در تزریق عضلانی را بیان کنید اصول و نکات لازم در تزریق وریدی را بیان کنید اصول و نکات لازم در تزریق زیرجلدی را بیان کنید انواع روش های برقراری راه وریدی	خدادادی
۸		انواع روش های تزریق را نام ببرید اصول و نکات لازم در تزریق عضلانی را بیان کنید اصول و نکات لازم در تزریق وریدی را بیان کنید اصول و نکات لازم در تزریق زیرجلدی را بیان کنید انواع روش های برقراری راه وریدی	خدادادی
۹	۹۸/۹/۱۵	تاریخچه اتاق عمل ، آشنایی با فضای فیزیکی ، وسایل و تجهیزات اتاق عمل	خدادادی
۱۰	۹۸/۹/۲۲	اعضای تیم جراحی و بیهوشی، روابط انسانی و حرفه ای با اعضای تیم ، طرز رفتار در بخش و اتاق عمل ، فراگیری همکاری در کار دسته جمعی و عمومی شرح وظایف کارشناس هوشبری	خدادادی
۱۱	۹۸/۹/۲۹	مختصری از انواع و طبقه بندی اعمال جراحی ، مراحل بستری و آماده سازی بیمار جهت جراحی ، اصول پذیرش بیمار در بخش و اتاق عمل و مراقبت عمومی از بیماران پس از اعمال جراحی	خدادادی

خدادادی	مختصری از انواع و طبقه بندی اعمال جراحی ، مراحل بستری و آماده سازی بیمار جهت جراحی ، اصول پذیرش بیمار در بخش و اتاق عمل و مراقبت عمومی از بیماران پس از اعمال جراحی	۹۸/۱۰/۶	۱۲
خدادادی	انتقال بیمار از روی تخت به برانکارد و برعکس ، تغییر وضعیت و حمل بیمار	۹۸/۱۰/۱۳	۱۳
خدادادی	اصول حفاظت فردی و پیشگیری از خطرات شغلی	۹۸/۱۰/۲۰	۱۴

جدول زمانبندی: عملی

مدرس	موضوع جلسه	تاریخ	ساعت
خدادادی	شستشوی دست ها و ایزولاسیون پوشیدن گان، ماسک، دستکش، عینک	۹۹/۸/۱۹	۱۶-۱۸
خدادادی	اندازه گیری درجه حرارت ، شمارش نبض و تنفس	۹۹/۸/۲۶	۱۶-۱۸
خدادادی	طریقه اندازه گیری فشار خون	۹۹/۹/۳	۱۶-۱۸
خدادادی	NGT و شستشوی معده و سونداژ معده	۹۹/۹/۱۰	۱۶-۱۸
خدادادی	سونداژ مثانه	۹۹/۹/۱۷	۱۶-۱۸
خدادادی	آماده سازی و ارائه انواع دارو هیپرو تراپی و انواع مایعات وریدی IV	۹۹/۹/۲۴	۱۶-۱۸
خدادادی	برقراری راه وریدی	۹۹/۱۰/۱	۱۶-۱۸
خدادادی	تزریقات زیرجلدی، عضلانی، داخل جلدی	۹۹/۱۰/۸	۱۶-۱۸
خدادادی	انتقال بیمار از روی تخت به برانکارد و برعکس ، تغییر وضعیت و حمل بیمار	۹۹/۱۰/۱۵	۱۶-۱۸

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ ارسال:

نام و امضای مدیر گروه:
تاریخ ارسال:
ابراهیم عزتی

نام و امضای مدرس:
تاریخ تحویل:
فوزیه خدادادی

